

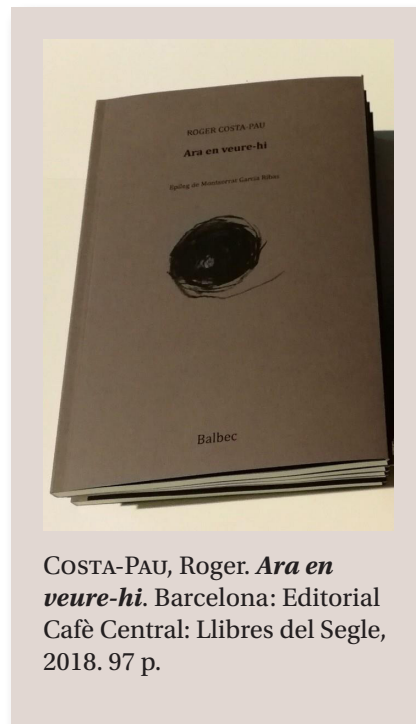
Les fondes veus d'arrel

Text > MIREIA LLEÓ

Tenim a les mans el sisè llibre de poemes de Roger Costa-Pau. Es tracta d'una poesia al límit del llenguatge, una veu que ha depurat el que és sobrer i transita entre el que és imprescindible, construint una obra on les imatges respiren a pulmó lliure, on les paraules necessàries s'articulen en un equilibri difícil. El llibre s'estructura en tres parts. La primera part, «Amb l'ull de l'esperver», l'encapçalen dues veus importants: Miquel Bauçà (1940-2005): «...i ens traurem dels ulls / les estrelles / que ens fan plorar»; i Manuel Costa-Pau (1936-2016), intel·lectual, escriptor, professor, activista cultural i pare del poeta: «No, no desespereu, que no són acabats tots els dies, [...] I heu d'ajudar-nos a guanyar la vida, a guanyar la mort».

Heus ací un cant ple de vitalitat, d'humanitat, d'empatia. Un cant als vençuts, als que tot ho han perdut, als deseparats. En aquests versos trobem un cert cant a la vida, la cicatriu d'una ferida ja tancada i que ha deixat pas a un nou impuls. I aquí s'alça la veu de Roger Costa-Pau. L'esperver és el que sobrevola el món, amb una mirada afinada. Hi ha elements del paisatge, hi ha la mà de l'home: «d'on beveu i qui us habita / qui us sembla...» i més endavant: «magrana i cabal / amb tota l'aigua en clam / entreoberta: / la cara

diàfana del món». L'ull s'interroga sobre el món, la natura, les coses amagades, les falses aparences. El paisatge exterior però també el paisatge que habita dins nostre. I l'amor, que també troba els seus signes en el paisatge: «de tota l'herba tu / encesa / que et polícroma: / el torrent devessall amb brànquies / d'aquesta teva neu amb foc / de si tornaves». A «Terra i memòria», la segona part, Costa-Pau ens planteja el paral·lelisme entre la poesia i la terra, la memòria que es llaura i que germina en la terra, que és el vers. La mirada, la pell, la sang, el buit, el nom. «On és la llum? No hi ha cap llum, no albiures cap llum; / qui té el teu nom / qui ha usurpat el teu nom / on és el teu nom?» Interrogants sobre la pròpia identitat, sobre la llum que vol dir la paraula, la creació. «De l'amunt i més arrel», l'última part del llibre, és la proclama cap a l'esperança, la llibertat, el futur. «Hi ha més camp i més arrel i sempre encara una albada». I també hi ha el buit i el dubte: «hi ha l'esquerda i més congost: / aquí tu desferma't i encén-te amb sals d'amunt / ara en veure-hi!». El paisatge intern del poeta, l'arrel fonda des d'on escriure, des d'on viure. I des d'on enyorar, també: «Aquesta pluja alentida de tu / fondes veus d'arrel que l'acàcia ensenya.» El que hem anat vivint i aprenent, el que hem perdut i d'on hem

COSTA-PAU, Roger. *Ara en veure-hi*. Barcelona: Editorial Cafè Central: Llibres del Segle, 2018. 97 p.

albirat la mort i la pèrdua: «l'esguard que retorna / aquesta ingràvida clivella d'anar-te'n». Deia Maria Zambrano: «De no tener vuelo el poeta, no habría poesía, no habría palabra». La vida més alta que la creació demana.

Sota les roques visibles Text > TONI SALA

Al cor de la devastació que avui s'està menjant la Costa Brava i que lamentarem per segles, no hi ha només l'ambició personal i la corrupció sistèmica d'uns polítics, sinó, sobretot, una ignorància espantosa que s'ajusta perfectament a l'emergència del neofeixisme europeu. Llibres com *Les illes Formigues i el seu entorn*, de Gabriel Martín, són molt importants perquè fan emergir un patrimoni que necessita ser posat en paraules per fer-se conscient. Com diu Jordi Sistach al pròleg, el llibre s'emmarca en aquesta «estratègia, atès que només

s'estima allò que es coneix i només es defensa allò que s'estima». El subtítol del llibre, *La costa que va des de Begur a Calonge*, remarca la importància essencial d'aquests illots, que funcionen com a fites, és a dir, delimiten, formen una subdivisió de la Costa Brava, que tantes en té: són «un emblema identitari». La riquesa consisteix a saber-la veure.

El llibre és una miscel·lània amena i instructiva, plena de fotografies i dibuixos que valen per mil paraules, però també es pot llegir com un manual. Capítol per capítol, repassa aques-

ta part del litoral geogràficament i històricament, des dels orígens legendaris (com que les illes són galeres pirates petrificades o la casa de la reina de les sirenes), fins a la riquesa natural, la pesca i la gastronomia, les batalles i els delictes, i es tanca significativament amb un capítol dedicat a l'Associació d'Amics de les Illes Formigues, que l'ha editat.

El volum es pot posar en relació amb altres publicacions recents importants, com els llibres que Miquel Martín està escrivint aquests anys sobre el llegendari d'aquestes terres i les inesgotables

Els vells rockers tampoc moren al Pla de l'Estany

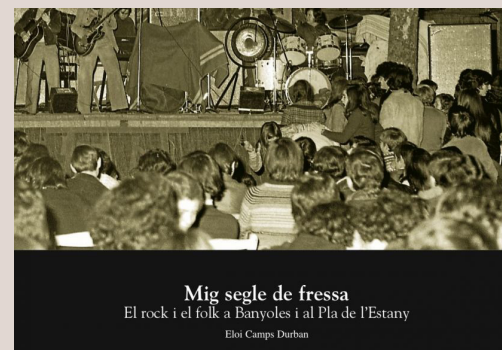
Text > XAVI XARGAY

Els «Quaderns de Banyoles» es caracteritzen pel fet d'estar escrits per persones molt competents en el tema que tracten; la informació que hi aporten és cabdal per fer un retrat del poble i la comarca en múltiples temes, uns més específics, d'altres més genèrics. Com he dit en alguna ressenya anterior, no sempre el llenguatge utilitzat pels autors està a l'altura del rigor documental i del treball d'investigació. No és aquest el cas: el llibre està molt ben escrit. Ja des del mateix títol, *Mig segle de fressa*, l'autor (el jove Eloi Camps Durban) demostra consciència lingüística: reduir a *fressa* (i no *soroll*) tota la tradició musical del Pla de l'Estany és fer-se propi, com van fer els impressionistes francesos, el terme en principi despectiu amb què les ments benpensants definien la musiqueta que feien aquells peluts. És un primer encert, lingüístic i de plantejament: el joc de perspectives i una certa ironia. Si alguna cosa sol definir les obres localistes és un excessiu mirar-se el melic. La ironia, doncs, és una bona cura contra el *mirarsel meliquisme* localista.

Una altra cura és la perspectiva. També ho fa l'Eloi Camps: cada capítol té una breu introducció històrica, amb les dades bàsiques per entendre el context en què neixen les principals tendències musicals. Situats en el temps i en l'espai, en les modes i en les innovacions

de cada dècada, l'Eloi Camps enfoca la manera com aquestes tendències musicals apareixen, neixen i creixen a la comarca. Així, quan l'autor escriu: «Poques comarques poden comparar-se a la nostra pel que fa a la moguda musical», no és una mostra de xovinisme comarcal, sinó la conclusió a què ha arribat després d'anys d'escoltar música (imagino que des de molt abans que es plantejés d'escriure el llibre), d'hores de bussejar en les hemeroteques, d'investigar i d'entrevistar un munt de gent, protagonistes i secundaris d'aquesta història.

El llibre està dividit en set capítols. Tret del primer («El pare Mariver, el pioner de la guitarra elèctrica»), que és gairebé un pròleg sobre els antecedents musicals d'aquest capellà, la resta de capítols estan dedicats, cada un, a una dècada: «Els pioners (els 60)», «Dels primers peluts al punk», «L'explosió del rock», «El Manchester gironí», «Sang nova per al monstre» i «Tenim fressa per anys». Com podeu comprovar, uns títols aguts, irònics, descriptius. La informació a cada capítol és tan considerable que imagino que deu ser exhaustiva i que si, a partir d'ara, algú vol parlar d'aquest tema, difícilment trobarà dades noves, si de cas podrà aprofundir en algun dels aspectes tractats per Camps. En aquest sentit, el llibre funciona també com una base de dades que arriba fins al 2018 (el

CAMPS DURBAN, Eloi. ***Mig segle de fressa. El rock i el folk a Banyoles i al Pla de l'Estany.*** Banyoles: Ajuntament de Banyoles, Diputació de Girona, 2018. (Quaderns de Banyoles). 156 p.

llibre és publicat l'octubre del 2018!). Però va més enllà de la simple base de dades: aporta matisos, informacions, explicacions, ens ajuda a entendre per què van néixer uns grups en un moment determinat i quines diferències aportaven respecte a altres grups. No deixa de costar ni els concerts ni els espais on se celebren els concerts. Dedicava especial atenció, com correspon, als grups mítics de la comarca: Orquestra Sant Martírià, Kitsch, Fang, Jamboree Gang, Germà Negre... No deixa al tinter cap nom de músic ni de grup ni de local. El treball, en conjunt i en cada una de les seves parts, impressiona i convida a ser llegit per tots els melòmans i per totes les persones interessades en la cultura popular.

i imprescindibles monografies dels «Quaderns de la Revista de Girona», o la *Revista de Girona* mateixa. La feina de Gabriel Martín Roig servirà per mitigar la interessada ignorància dels encarregats de la destrucció. Igual que passa amb les illes Formigues, detec-tem molt millor el patrimoni espiritual quan emergeix posat en paraules o fotografies, quan ens és explicat. El que hi ha a sota les roques visibles, el que sosté tota aquesta riquesa que el llibre explora, és molt més gran i constitueix les persones que habiten l'espai que el

llibre descriu (i més enllà i tot). Interessantíssim en tot moment, ben escrit i editat i ple d'informació, el llibre hauria de ser a totes les cases del territori que toca. El coneixement de la realitat ultralocal ens permet saber qui som, i només l'autoestima ens pot ajudar.

MARTÍN, Gabriel. ***Les illes Formigues i el seu entorn.*** Palafrugell: Amics de les Illes Formigues, 2018. 120 p.

